

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Gradišče št. 2.

DELAVEC

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članstvo izvod po 1.— Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštne proste.

V znamenju preporeda.

(Novoletne misli.)

V knjižnici prosvetnega odseka Delavske zbornice v Ljubljani imamo za božič izšlo knjigo slavnega socialističnega teoretika Kautskega. Knjiga se imenuje »Materialistische Geschichtsauffassung« (materialistično pojmovanje zgodovine). V tem skoro 2000 strani obsegajočem delu podaja Kautsky marksistični svetovni nazor — gledanje marksista na naravo, duha, Boga, gospodarstvo, skratka na vse, kar vidimo, čutimo, slutimo. Ne podaja nam absolutne resnice, ker te menda omejen človeški razum ne bo nikdar doumel; razloži nam pa jasno medsebojno zvezo vseh pojavov v življenju. Take knjige smo potrebovali kot lačni kruha.

Razredno delavsko gibanje se je po vojni razcepilo povsod in zšlo na stranpota. Nad celim bratomornim bojem je pa ležalo težko ozračje — duševne revščine: organizacije so se izgubljale v medsebojnem napadanju in vsakodnevnih vprašanjih. Vodilnih novih smernic ni bilo. Boljševik Buharin je s svojo knjigo »Teorija historičnega materializma« skušal podati marksistični svetovni nazor. Mesto tega je pa podal le dokaz surovosti, teorijo, ki nas ne more zadovoljiti. Boljševiki so razbili delavski pokret na vprašanje **surove sile**. Dejali so, da tudi neprerajene, surove mase lahko z nasiljem uvedejo socializem. Rusija sama dokazuje že danes, da to ne drži: Lenin je uvedel novo ekonomsko politiko, Stalin gre še dalje, ko s Trockijem in tovariši izključuje iz stranke vso staro boljševiško gardo. Z nasiljem skušajo zadušiti močno duhovno krizo, ki se je pojavila med ruskim delavstvom. Kako je to nasilje, osvetljujejo menda dovolj jasno te-le cinične besede Buharina: »Edino mogoče položaj pri nas je: Ena stranka vlada, vsi drugi sedé v zaporih.« In res, danes ne sme več govoriti in pisati v Rusiji niti oče ruske revolucije — Trocki. Jasno je, da se morajo take razmere izpremeniti in da bo Rusija kakor ves ostali svet ustvarjala socializem **polagoma** z novimi ljudmi.

Kautsky — prvi Marxov učenec — nas v svojih starih letih zopet vodi iz posurovelosti nazaj v pravi socializem, ki naj prerodi človeško družbo. In organizacije že sledé tem smernicam. Pri nas dekalisti obdelujejo z »izdajalci« in drugimi priimki sodruge, ki so spoznali, da nas zmerjanje in razbijanje ne privede do cilja. To kričanje seveda nič ne zaleže. Kajti takih »izdajalcev« je vedno več: v Rusiji, Nemčiji, Franciji, Angliji, Norveški — povsod sami ustanovitelji komunističnih strank spoznavajo, da morejo socializem uresničiti le enotne

organizacije delavcev, ki so sami prepojeni z duhom socializma. Volitve tako v Jugoslaviji kot v Nemčiji, v malem Mariboru kot v velikem Hamburgu kažejo, da delavske imoziče slede tej smeri.

Morda bo kdo rekel, da bi mi kot strankarsko-neodvisni strokovničarji ne smeli tega pisati. Naj v naprej izpodbijemo vsak tak očitek: naše besede niso pisane z mržnjo do nobene struje, temveč izražajo prerod, ki reže vedno širše in globlje. Strokovne organizacije, ki so le del delavskega gibanja, si ne smejo mašiti ušes proti novim glasovom. Še več. Strokovne organizacije morajo v svojem lastnem interesu podpirati vsako strujo, ki gre za tem, da preneha politični razkol. Kajti danes ovirajo razmah strokovnih organizacij samo oni fanatiki, ki iščejo povodov za razpore in razkole celo v čistih krušnih akcijah delavstva.

Delavsko marksistično gibanje pri nas še ni končnoveljavno formirano, temveč se šele formira v znamenju parol:

Za mir, kruh in svobodo!

Za enotno delavsko gibanje, ki naj ga ne druži samo materialni interes, temveč predvsem ideja socializma, ideja človečanstva in bratstva.

V letih razkola se je omadeževala beseda »sodrug«, organizacije niso bile več zveze somišljenikov, prijateljev, temveč predmet za medsebojno izigravanje, torišče zmerjanja, blatenja, surovosti.

Če smo socialisti, moramo predvsem **socialno čutiti** v družini, v občevanju s sodelavci, z vsemi ljudmi. Mržnjo iztrebimo iz sebe!

Surovi sili se odpovejmo v medsebojnem sožitju in na zunaj! Kajti zlasti v Jugoslaviji ne bo delavec s surovo silo ničesar dosegel: proti svoji sili ima takoj stokrat močnejšo silo vojaštva, armade.

Na uspehe moramo računati tedaj, ko bomo imeli delavske organizacije, ki bodo **moralno vplivne** v javnosti.

Vsakdo naj se vase poglubi! Vsakdo naj si izpraša svojo vest! Vsak grešnik naj razume svoje sogrešnike! Grehe popravljajmo vzajemno s tem, da skuša vsakdo podati s svojim delom dober vzgled.

Vsi hočemo boljšega pokreta! Življenja, razmaha se nam hoče! Z rezanjem in žaganjem zaupnikov in voditeljev se ne bomo razmahnil, kakor se do danes nismo.

Globoko moramo poseči — vsakdo v svojo notranjost! Potem ne bomo več metali kamenja drug na drugega.

Torej z novim letom — nove ljudi, socialiste!

Nečuvana gospodarska politika.

Z novim državnim proračunom se nalagajo delavstvu ogromna davčna bremena. Ni dovolj, da se je bil uvedel davek na ročno delo, sedaj uvajajo na ta davek še invalidsko in komorsko doklado, ki zvišujeta te davke skoro za sto odstotkov, dasi so delavske plače tako minimalne, da ne zadoščajo niti za hrano in stanovanje. Vrhu tega imamo pa še

vedno veliko nezaposlenost. Tako obremenjevanje siromašnih konsumentov pomeni tudi v gospodarstvu udarec, ki bo zadel občutno naš trg. Kdo naj še kupuje življenske potrebščine, če se konsumente popolnoma ožme z visokimi davki, ki so do 80 odstotkov mrtvo naloženi denar.

Pri vsej tej mizeriji pa je značilno, da se je zlasti kovinska industrija poživila, toda o kakem izboljšanju delavskih plač ni nikjer govora. Nasprotno, industrija hoče še sedanje plače reducirati. Predvsem

moramo povedati, da se je konjunktura izboljšala v delavnicah v Štalah, na Jesenicah, v Strojnih tovarnah v Ljubljani in tudi na jugu po vseh večjih tovarnah. Gospodarski in državni vladni krogi pa pri vsem tem samo skušajo, kako bi eni izprešali iz delavca več davkov, drugi pa, kako bi ga izstradali na plači. Ob sedanji boljši konjunkturi delajo vsa ta podjetja z velikimi dobički, dočim delavstvo s svojimi mezdami ne more izhajati. Vse te okolnosti so take, da morajo končno zbuditi v delavstvu zavest, da se bo treba nekoliko bolj pobrigati za svojo eksistenco, bolj se okleniti svojih organizacij. Treba je plavati in kdor ne plava, utone! Več pogu-

ma je treba in več solidarnosti med delavstvom. — Ker smo že pri davkih na delavske zaslužke, naj omenimo, da znaša v Nemčiji davka prosti eksistenčni minimum okoli 21.000 Din na leto, v Ameriki celo 80.000 Din in v Avstriji je znašal pred vojno 1600 K ali v današnji veljavi 22.000 Din. In pri nas znaša še vedno le 6000 Din na leto, čeprav je naša država bogata in spada med zmagovalke v svetovni vojni. Vse te stvari so važne, ki pa nas opominjajo na težke socialne boje, ki jih bo izvajalo le dobro organizirano delavstvo, ali pa bomo še gagali desetletja v teh mizernih razmerah. Veljati mora torej le klic: Zbudite se!

Proti izstradanju delavstva.

Beograd nalaga nove davke na delavce. Klerikalci za nje glasujejo in v slovenskih oblastnih skupščinah uvajajo še nove. Delavstvo hočejo izmozgati do krvi. Nemška vlada je dala za novo leto razdeliti med siromake 30 milijonov zlatih mark, t. j. okrog 500 milijonov dinarjev. Pri nas pa sredi zime nalagajo ravno na delavce nove davke.

Strokovna komisija je naročila vsem včlanjenim strokovnim zvezam, da organizirajo protestno akcijo proti tej nečuvni davčni politiki, tako da sklicujejo tovarniška zborovanja, da slehernemu delavcu dopovedo, kaj jih čaka in da se morejo izogniti izstradanju le tedaj, ako se strokovno organizira-

jo. Vsa ta tovarniška zborovanja naj se iztečejo potem v mogočnih vsedelavskih demonstracijah.

To je edino uspešen protest. Z dosedanjim prakso hitrega sklicanja javnih shodov nismo dosegli ničesar: prišlo je malo ljudi, val protesta pa množic ni zajel.

Množice so v tovarnah. Te se morajo res živo zainteresirati, da ne bodo mislile, da gre zopet le za našo agitacijo. Spoznati morajo, da jim gre za življenje, obenem pa uvideti, da se da za braniti val reakcije le z močnimi strokovnimi zvezami!

V množice!

Na plan!

Sila je skrajna!

Kake davke hočejo uvesti?

S finančnim zakonom za leto 1927-28 uvaja čl. 79 nov davek za privatne nameščence. Besedilo zakona pravi:

»Privatni nameščenci (med katere spadajo tudi kvalificirani trgovski in obrtniški pomočniki) in samoupravni nameščenci in funkcionarji plačujejo vključ zakonitim predpisom, ki veljajo v poedinah oblastih, od dne 1. januarja 1927, dokler se ne začne odmerjati davek po novem skupnem davčnem zakonu, kot davek in kot vse državne pribitke, izvzemši invalidski davek in komorsko doklado, od skupnih svojih prejemkov, ki jih dobivajo iz službenega razmerja, bodisi v denarju, bodisi v naravi.«

Zakon šteje med privatne nameščence tudi kvalificirane trgovske in obrtniške pomočnike. Davčni uradi so povečini tolmačili pojem »kvalificiranih trgovskih in obrtniških pomočnikov« tako, da mora v to kategorijo spadajoči davčni obvezanec opravljati predvsem duševno delo. Višjo stopnjo strokovne izobrazbe se ne pridobi samo z absolviranjem vajeniške dobe, s položitvijo pomočniške izkušnje ali s pridobitvijo posebnih ročnih izurjenosti, ampak je zato potrebna višja (strokovna šolska) stopnja izobrazbe. Po tej razlagi zakona bi le malokateri trgovski in obrtniški pomočnik plačeval davek po lestvici za privatne nameščence. Še naprej bi plačevala večina kvalificiranega delavstva davek na ročno delo, ki je precej nižji od davka na prejemke privatnih nameščencev.

Bistveno se je pa spremenil položaj z odlokom Generalne direkcije davkov z dne 19. sept. 1927 št. 105.071, ki je naslovljen na finančne delegacije in ki se glasi: »Zveza grafičnih nameščencev se je v imenu svojih članov obrnila na direkcijo s predlogom, da se grafični nameščenci izvzamejo iz določil, ki veljajo pri odmeri davka za privatne nameščen-

ce in da se njihovi dohodki obdavčijo z davkom za ročne delavce.

Povodom te predstavitve je ugotovila direkcija, da so pri davčnih oblastih nasprotujoča si mnenja, koga je smatrati za kvalificiranega delavca. Da se doseže enoten postopek vseh oblasti v primeru odredb čl. 79 točka 6. finančnega zakona za leto 1927-28, izdaja direkcija sledeče pojasnilo:

Kvalificirani trgovski in obrtniški pomočniki so one osebe, katere za stalno plačo in nameščenje vrše take posle, kjer je poleg telesne moči potrebna tudi posebna usposobljenost za izvrševanje posla.

Stalna namestitvev je ona, ki je vezana na odpovedni rok.

Pod usposobljenostjo ne razumevamo samo šolske kvalifikacije (obrtne in trgovske nadaljevalna šola), temveč tudi prakso, ki je potrebna za uspešno izvršitev poverjenih poslov.

Obrtnim pomočnikom (torej kvalificiranim delavcem) ni smatrati samo one osebe, ki so v učni dobi absolvirale rokodel, šolo, ampak vsakogar, ki se je izučil obrti in če tudi ni nikdar obiskoval obrt. šole. Grafični nameščenec se smatra kvalificiranim, četudi ni nikdar obiskoval obrtne šole, ker mu je za izvrševanje njegovega poklica potrebna praktična delovna usposobljenost, katero je smatrati za njegovo šolsko izobrazbo.

Za kvalificiranega delavca velja torej sleherni privatni nameščenec, ki svojega poklica ne bi mogel izvrševati brez predhodne izobrazbe (rokodelstva in to brez ozira ali je za izvrševanje svoje obrti rabil tudi šolsko izobrazbo).

Zgorajšnje pojasnilo naj vzamejo oblasti na znanje in po njem predpi-

**V soboto, dne 31. decembra
plačaj 1. teden**

**V soboto, 7. januarja 1928
plačaj 2. teden**

Neprevidna kuharica

kupi že zmlate kave, previdna pa nikdar, ker hoče vedeti, kaj kupi. Zato zahteva „žiko“ ki je le v zrni. Tako more ugotoviti, da je žika z rži. In rž daje najbolj tečno in okusno hrano.

sujejo tudi davke. Generalni direktor Dušan P. Letica, l. r. »

Generalna direkcija davkov se je torej postavila na stališče, da je kvalificirani trgovski in obrtniški pomočnik vsakdo, ki ima učno spričevalo. **Davek za privatne nameščenice se je na ta način razširil na vse obrtne in trgovske pomočnike in oni del delavstva v tovarnah, ki ima učna spričevala.**

Davek na ročno delo se bo predpisoval samo še za težake in dninarje, kajti vse ostalo delavstvo je kvalificirano in spada po mnenju Generalne direkcije davkov med nameščenice.

V duhu finančnega zakona gotovo ni, da razširja Generalna direkcija davek za privatne nameščenice na vse delavstvo. Ako je v zakonu rečeno, da spadajo med privatne nameščenice tudi kvalificirani trgovski in obrtniški pomočniki, je zakonodajalec le hotel, da plačujejo davek za privatne nameščenice oni pomočniki, ki izvršujejo predvsem duševno delo, ne pa vsi trgovski in obrtni pomočniki, ter bi bil v tem slučaju izraz »kvalificiran« odveč. Tolmačenje Generalne direkcije absolutno ne sme obveljati. Davek za privatne nameščenice je

Kdor ima prejemkov preko	Din	%	Plača	Din	K temu se še prišteje	Skupaj je plačati davka	Dosedaj je znašal davek na ročno delo
6.000	12.000	3,5	420.—	124.—	62.—	606.—	188.—
12.000	24.000	4	960.—	250.—	125.—	1.335.—	396.—
24.000	26.000	2,5	1620.—	520.—	260.—	2.260.—	792.—
36.000	48.000	5	2400.—	840.—	420.—	3.660.—	1188.—
48.000	60.000	5,5	3300.—	1200.—	600.—	5.100.—	1584.—

Davčna obremenitev zadene vsakega delavca, kajti oproščeni so davka le oni, ki imajo manj kot 500 Din na mesec prejemkov. Več kot še enkrat toliko bo moral odstopiti plačevati kvalificirani delavec davkov. V nekaterih primerih bo moral delati en mesec samo za davkarijo.

Odlok Generalne direkcije davkov je stvarno neutemeljen ter krivi-

mnogo višji od davka na ročno delo. Že davek na ročno delo smatra delavstvo za veliko krivico, ker zahteva od gospodarsko najsišbejših prekomerno davčno dajatev to je od onih, ki so že z drugimi indirektnimi davčnimi dajetvami preobremenjeni. Poleg tega so prejemki delavstva tako mizerni, da se morejo utrpeti najmanjšega odteglaja. Borba delavstva gre za tem, da se davek na ročno delo odpravi. Generalna direkcija davkov pa izdaja sedaj odlok, da se še zviša delavstvu davek na ta način, da se kvalificirani delavci obdavčijo po davčni lestvici za privatne nameščenice, ki je, kakor rečeno, znatno višja od davka na ročno delo.

Davku za privatne nameščenice so zavezani vsi prejemki iz službenega razmerja kakor plače, mezde, draginske, rodbinske in funkcijske doklade, honorarji, nagrade, odškodnine za čezurno delo, vrednost hrane in stanovanj brez kakršnega odbitka.

Dosedaj je plačevalo delavstvo 3,3% le od mezde, zaslužene v 8 urah. Čezurno delo se ni obdavčilo. Tudi invalidski in komorni odstotek doklade je mnogo višji. Iz sledeče tabele je razvidno, koliko znaša nova obremenitev delavstva in bolj zgovorno kot vse besede dokazuje, da delavstvo z ozirom na svoj težki gospodarski položaj ne more plačevati davkov v izmeri kot si je to zamislila Generalna direkcija davkov.

Čen in je kategorična zahteva vsega delavstva, da se takoj relikše. Delavstvo novih bremen ne prenese in zahteva, da se tudi davek na ročno delo odpravi.

Ta zahteva bo pa prišla do veljave le z močnimi organizacijami. Zganite se!

Neuspeh v pouk.

Dne 19. dec. t. l. ob 9. uri dopoldne se je vršila v rudniški restavraciji v Trbovljah med zastopniki Trboveljske družbe, rudarsko oblastjo, Delavske zbornice in predstavniki posameznih strokovnih organizacij anketa o gospodarskem in delovnem položaju rudarskega delavstva, zaposlenega pri TPD.

Mislimo, da o bednem položaju in krivičnem postopanju, ki ga vrši TPD nad svojim delavstvom, ni potrebno tukaj govoriti, ker upamo, da bo vsa poštena delavska javnost po svojih zastopnikih, ki so bili na tej anketi zastopani, morala priznati, da zo zastopniki delavstva s tajnikom Delavske zbornice sodr. F. Uratnikom temeljito dokazali TPD krivičnost in nevzdržnost tega bednega položaja rudarjev.

Ali TPD je odločno vztrajala na odklonilnem stališču v vsako povišanje delavskih plač. Namigavala pa je, da bi se mogoče dalo o tem govoriti, če bi delavstvo predhodno pristalo na podaljšanje delovnega časa, v jami na takozvani Ablösung vor Ort, in zunaj pa na 10 urni delavnik.

Domači pregled.

Inšpekcija dela, kje si?

V konfekcijski tovarni Drago Schwab v Vegovi ulici, kjer je zaposlenih 20—30 krojaških pomočnikov, se dela od pol 7. ure zjutraj pa do 2. ure zjutraj. Skupno torej 15—17 ur dnevno. Pozivljamo Inšpekcijo dela, da prepove trdki čezurno delo in jo eksemplarično kaznuje.

Velika brezposelnost krojaških pomočnikov prisili iste, da si iščejo dela tudi v konfekciji. Če pride pomočnik k g. Schwabu vprašati za delo, se prvo norčuje iz njega in če je tako srečen, da ga vzame v delo, pride v veliko prisilno delavnico, kjer je prisiljen delati po 15—17 ur dnevno, da si zasluži svoj vsakdanji kruh. G.

Schwab si odračuna pri izplačilu po Din 5 za režijske stroške. Konfekcijski delavci si morajo torej sami plačevati delavnico. Pa tudi bogaboječ morajo biti ti pomočniki in svojemu šefu ne smejo ničesar ugovarjati. Čisto po vojaško. Plače so skrajno nizke, a delo mora biti prvovrstno. Zatorej morajo delavci delati pozno v noč. Mnogi ne gredo med opoldanskim odmorom niti h kosilu. Da na vladajo tukaj te razmere, je krivo to, da delavci niso organizirani v svoji strokovni organizaciji. Zato se nikdo ne zmeni za to izkoriščano paro in jih trdka lahko dere na meh.

Pomočniki, pozivljamo Vas, organizirajte se vsi do zadnjega v svoji strokovni organizaciji! Ker le organizacija Vam lahko pomaga in Vam

izboljša položaj. Pomnite, da sloga jači, nesloga tlači.

Čitalnica Del. zbornice v Gradišču št. 2 bo v zimskem času od ponedeljka 19. tm. dalje odprta vsak delavnik od 10.—12. ure dopoldan in od 4.—9. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa kakor doslej od 9.—12. ure dopoldan. Za dijake je dovoljen obisk čitalnice samo delaveem in nameščencem. To omejitev za dijaštvo smo morali napraviti radi prevelikega prometa. Dijaki itak lahko obiskujejo čitalnico po dnevi in pustijo ob večerih in praznikih prostor delavcem in nameščencem. Knjižnica pa bo kakor doslej odprta ob delavnikih od 10.—12. ure dopoldan in od pol 6.—9. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 9.—12. ure dopoldan.

Skiopitično predavanje o francoski revoluciji bo priredil Prosvetni odsek Delavske zbornice 9. jan. ob 8. uri zvečer v novi dvorani OUZD na Miklošičevi cesti. Predava sodrug Kilek!

Mednarodni pregled.

III. internacionalni kongres steklarskih delavcev.

Sredi avgusta se je vršil III. redni kongres steklarskih delavcev v Parizu v dvorani socialnega muzeja. Pred tem pa se je vršila seja eksekutivnega odbora internacionalne, na kateri se je pretresal ves material, ki je bil kongresu predložen. Dnevni red kongresa je bil: 1. Otvoritev kongresa; 2. poročilo: tajnika, blagajnika in nadzorstva; 3. vprašanje pristopa sorodnih strok; 4. regulacija internacionalne kvote; 5. delovni položaj in higijena v steklarski industriji ter internacionalno zaščitno zakonodavstvo; 6. industrijska koncentracija in regulacija produkcije; 7. regulacija izseljeniškega vprašanja; 8. volitev eksekutive; 9. določitev bodočega kongresa.

Na kongresu je bilo zastopanih 130.000 organiziranih delavcev iz sledečih držav: Nemčija, Anglija, Francija, Holandija, Norveška, Avstrija, Švedska, Čehoslovaška, Belgija, Danska in Jugoslavija.

Internationalna organizacija steklarskih delavcev obstoji že 40 let. Osnovani so jo angleški delavci leta 1886. Isto leto se je vršil prvi kongres v Londonu, na katerem so bile zastopane sosedne države Nemčija, Francoska itd. Do leta 1901 se je vršilo devet internacionalnih kongresov, ki so se večinoma bavili z organizacijo steklarjev. — Radi velikih mezdnih bojev, ki so se tiste čase vršili, je bila finančna moč steklarskih delavcev popolnoma izčrpana. To pa je tudi pripomoglo, da so se internacionalne vezi začasno prekinile. In šele leta 1908 se je sestal ponovno kongres steklarjev.

V borbi med steklarji in podjetniki je bilo samo v Nemčiji 700 steklarjev izključenih od dela samo za to, ker so pristopili k internacionali. Leta 1893 je na Danskem trajal štrajk 13 tednov in je končal z uspehom; zahvala gre angleškim sodrugom, ki so ga financirali. V Belgiji je trajal štrajk 11 mesecev, v katerem je bilo prizadetih 6000 steklarjev prozornega stekla itd. Iz tega se vidi, kakšne razmere so vladale v tistih časih. Razumljivo je tedaj, da je bilo treba mnogo časa in požitvovalnosti, predno so se postavile zopet internacionalne veze.

Vojna je onemogočila drugi kongres ter se je mogel sesti šele leta 1924. v Pragi. Na tem kongresu je bil postavljen trden temelj internacionali steklarjev. Izdelal se je program, po katerem se je delalo tri leta.

Tretji internacionalni kongres steklarjev je reševal težka vprašanja.

Stari način proizvajanja v steklarski industriji stalno propada. V Ameriki se je stari način proizvajanja že zamenjal s strojnimi gotovo za 90 odstotkov. Amerikanske delovne metode dela v steklarski industriji zavzemajo vse večje dimenzije tudi v Evropi. Izvzeta so posebna specialna dela, katerih za enkrat še ne more opravljati stroj. Vsled tega prihaja vedno bolj in bolj v poštev kvalifikacija steklarjev ter vajeniško vprašanje. Organizacija steklarjev mora stremeti za tem, da se omeji število vajencev. Vajenci naj bi bili samo pri specialnih delih, to je pri onih delih, katerih ne bo mogel opravljati stroj še več let.

Poleg navedenega se je internacionalni kongres steklarjev bavil, kako odpraviti razne bolezni, katere prihajajo zlasti pri steklarskem delu nad steklarske delavce. Ugotovljeno je, da največ steklarjev umre v starosti od 36. do 41. leta. Zato je kongres sklenil važne sklepe zlasti z ozirom na zaščitno zakonodavstvo v steklarski industriji. Kongres je vsa vprašanja reševal z velikim zanimanjem in spoznavanjem stvari same. Kar se tiče organizacije steklarskih delavcev, postavil se je kongres na stališče, da je treba stremeti k industrializaciji. Organizacije je treba postaviti v bodoče na industrijsko bazo. Isto tako se je napravil sklep za enotno organizacijo sorodnih strok steklarske industrije. To je bilo potrebno zlasti z ozirom

na to, da se dobi v internacionalno amerikanske steklarske delavce. V Ameriki namreč je strojna produkcija že izvršila popolno revolucijo ter postavila steklarsko produkcijo na čisto industrijsko bazo.

Ker v mnogih državah ne obstoje samostojne organizacije steklarjev kakor: v Švici so steklarji organizirani pri lesnih delavcih, v Rumuniji pri kovinarjih, v Jugoslaviji pri Splošni delavski zvezi. Kongres nima proti temu nič, ako so steklarji organizirani pri drugih zvezah, zlasti tam, kjer jih je premalo, da bi mogli tvoriti svojo lastno zvezo, da si tako popravijo svoj položaj. Kongres je končno priporočal onim zvezam, pri katerih so organizirani steklarji, da formirajo podzveze steklarskih delavcev ali vsaj sekcije ter jih priključijo k steklarski internacionali.

Naše organizacije.

Lesni delavci.

Lesnim delavcem v novoletno premišljevanje.

Leto 1927 gre k zatonu, za njim bo prišlo novo leto 1928.

Ko se bodo na Silvestrovo ljubljanski mizarji na svojem običajnem silvestrovanju poslavljali od starega leta in pozdravljali novo leto, tedaj naj ne pozabijo tudi na svojo prvo dolžnost: spomniti se preteklosti in premotriti bodočnost.

Ne moremo se z veseljem spominjati pretečenega leta. Niti naša bodočnost ne bo nič boljša, če bomo šli dosedanje pot!

Kakšna razlika med silvestrovanjem 1922 leta in silvestrovanjem 1927 leta? Kje je vzrok tej razliki?

Lepa zmaga in uspeh v letu 1922 sta omamila ljubljanske lesne delavce, ljubljanske mizarje. Od tedaj smo šli rakovo pot, naši podjetniki pa si manejo z veseljem roke, in prav po načrtu jemljejo ljubljanskim mizarjem priborjene pravice. Kaj se je zgodilo v teh letih, da so nastale take izpremembe?

Po neurejenih povojnih letih so prišli časi, ko neurejenost mineva in se razmere urejajo. Nesreča ljubljanskih mizarjev je v tem, da se na to dobo niso pripravili. Omamila jih je zmaga v letu 1922 v upanju, da se nikdo več ne bo dotaknil priborjenih pravic. Toda že kmalu je prišlo razočaranje.

Mesto, da bi se po letih zmag in uspehov še bolj oprijeli strokovne organizacije, so jo zapustili drug za drugim in moralo je priti to, kar je pač dobro občutil vsak ljubljanski mizar.

Nezanimanju mizarjev so se pridružili že drugi važni vzroki, ki so v mizarstvu povzročili zastoj in zanesli med mizarje nesrečo: stagnacija v mizarstvu in brezposelnost, ki je bila posledica stagnacije. Od tedaj se je kot rdeča nit skozi vsa štiri leta vlekla ta počast: mizarji na česti rez dela. In mesto, da bi spoznali vso nevarnost, so ljubljanski mizarji še bolj zapuščali organizacijo. Koristi pa je imel le podjetnik, kajti on je bil tisti, ki je vsako priliko izbral, on je tisti, ki je poznal položaj.

Priti je moralo to, kar je prišlo. Kolektivna pogodba se krši, njenih določb se ne spoštuje več, znižava se na umeten način plače, meče se mizarje po nepotrebnem na cesto.

To je prava bilanca ljubljanskih mizarjev za leto 1927! Pasiva, to se pravi zguba vsepovsod.

Ljubljanski mizarji, ki niso čutili dovolj klofut, bodo najbrže ta leta razočaranja pozabili in bodo šli prek teh krutih resnic. Zavedni ljubljanski mizarji pa se moramo iz vse krutosti precej naučiti in si zlate nauke zadnjih let zapomniti.

Ker smo bili v pogledu strokovne organizacije preveč pasivni in preveč brezbržni, je moralo priti do teh črnih dni ljubljanskih mizarjev, do njihovega petka.

Edini nauk, ki smo si ga pridobili v zadnjem letu je: Več agilnosti in več brige za strokovno organizacijo. Dvignimo njo in dvignili bomo sebe! Več vere v našo lastno moč, več vere v organizacijo!

To je nauk, ki ga črpamo iz zadnjih temnih let ljubljanskih mizarji, to je geslo za bodoče leto!

Pojdimo med mizarje v delavnice in tovarne! K smotrenemu delu za

pridobivanje posameznih članov. Pojačali bomo našo organizacijo in pojačali bomo našo moč.

Uspehi ne morejo izostati. Prvega uspehu se bodo pridružili še drugi, mizarji bodo zopet dobili vero v

njihovo organizacijo. Podjetniki bodo morali z nami računati, kakor so nekdanj. Mi pa bomo zopet vredni stopiti v vrste zavednega lesnega delavstva drugih držav.

Tedaj bo šele prišlo za nas pravo

Novo leto, šele tedaj bo prišla Velika nedelja — vstajenje!

Leto 1928 pa bomo pričakovali s pozdravom: Pozdravljamo novo leto — leto novih bojev!

Jakob Dermastija.

Morala kapitalizma.

Zopet smo pričakali čas, ob katerem se je rodil — naš odrešenik. Odrešenik milijonov in milijonov trpinov se je rodil v mestecu Betlehemu. Tam imajo po dolgem času židje zopet svojo državo.

Pri sklepanju svetovnega miru v Verzajlu so židje zahtevali, da naj se jim vrne sveto deželo, da ustanove tam svojo državo. To se jim je ugodilo. In glej! S Poljske, Rusije in drugih krajev so hiteli židje v Palestino, si razdelili rodovitno zemljo, postavili so lesene kočice za stanovanja in jeli obdelovati zemljo. Pisali so v stare kraje in vabili še druge, da pridejo za njimi. In prišli so in pridno obdelovali zemljo; z veseljem so delali, ker je bila zemlja njihova!

A glej! Tudi londonski židje so prišli, pa ne s culo v roki in niso se vozili v tretjem razredu; v prvem razredu so se vozili londonski židje po železnih in ladjah, ker so lastniki angleških bank. Na zadnji postaji so ti kapitalisti sedli v avto in odpravili po sveti deželi in pregledali koliko zemlje je že kultivirane. Sklicali so židovske delavce in jim rekli, naj le pridno kultivirajo zemljo, da jo odkupijo in bo potem njihova last.

Židje trpinji so se začudili takim besedam in vpraševali:

»Ali ni to naša zemlja in naša država?«

»Bo, kadar jo odkupite!« Židje trpinji so se začeli temu naziranj buniti. Ali angleški židje bankirji so poklicali angleške vojake in ti so napravili — red.

Židje trpinji so ustanovili v Palestini delavske organizacije. Iz starega kraja so prihajali organizatorji, ki so imeli namen prisvojiti zemljo delovnemu ljudstvu.

Židje londonskih bank so pa prisilili angleško vlado, da je prepovedala židom trpinom nadaljnje naseljevanje v Palestino.

Židje trpinji imajo torej sedaj svojo državo, pa se v njej ne smejo naseljevati. In pobožni kristjani ne smejo v sveto deželo, ker je židovska država!

Le sužnji smejo bivati v sveti deželi —!

Odrešenik se je rodil. In križali so ga, ker je učil, da so vsi ljudje enaki in ustvarjeni po božji podobi.

Spomin se obhaja na odrešenikovo rojstvo. In ponavlja se zgodovina. Kapitalizem, bankarstvo, karteli; najmočnejši bo svetovni železarski kartel; davil in zaslužnjeval bo tudi tebe, dragi kovinar, če ne boš imel organizacije, s katero se boš postavil v bran.

Tudi ti boš suženj, ker kapitalizem ne pozna brata, niti človeka!

Suženj boš po svoji krivdi!

Novo leto, stara pesem.

Milijone, praznih voščil, milijone gorja, milijone skrbi, milijone solza — to najde novo leto! Proletariat pa zahteva resnico, svobodo, bratstvo in enakost. Za to pojdemo v novem letu solidarno v boj!

V tem smislu želi redakcija kovinarjev vsem sodrugom srečno novo leto v boju za pravice svoje in vsega proletariata!

Ig. Mihevc.

Orjaški boj v nemških jeklnah.

V nemških jeklnah in vseh plavžih v Porurju so kovinarji podjetnikom predložili 5. decembra tl. spo-

menico, v kateri zahtevajo v glavnem uvedbo osemurnika in regulacijo plač. Nemški industrijalci so na to odgovorili, da zapro vse jeklarne ugasijo peči v vseh nemških plavžih. Tu pride v poštev pol milijona kovinarjev, ki bi bili vrženi na cesto.

Organizacija nemških kovinarjev se tega ni ustrašila temveč nadaljuje svoje delo za vloženo spomenico pri delovnem ministru. Radi tega so se že vršile v nemškem parlamentu burne debate, ki so jih socialistični poslanci izzvali.

Nemška železna industrija je trenutno prav dobro zaposlena. Delavstvo in njih zastopniki se tega prav dobro zavedajo in radi tega tudi samozavestno nastopajo, tako kovinarska organizacija, kakor tudi socialistični poslanci v parlamentu.

Nemška težka železna industrija je letošnje leto imela ogromne dobičke. Prekoračila je kvoto za 28%. Producirala je veliko več, kakor ji je bilo na konferenci podjetnikov v Luksemburgu dovoljeno in je bila kaznovana za 23.4 milijonov zlatih mark. Nemška težka železna industrija je to kazneni takoj plačala, ne da bi z mezincem mignila. Pa saj ona tega ni plačala, temveč podjetniki so v Nemčiji za domačo porabo cene jekla in železu znatno dvignili in napravili s tem še dobiček. Kolikor se je jekla in železa produciralo čez kvoto za domačo porabo, so bili nemški podjetniki kaznovani za vsako tono, ki je bila čez kvoto producirana, za 2 dolarja. Kar so pa več producirali za eksport, so pa plačali kaznen za to no štiri dolarje. Visoka je ta kaznen 23.4 milijonov mark, pa kaj to za kapitalistične organizacije; one se drže strogo svoje discipline in disciplino visoko cenijo. (Kedaj bo znal slovenski kovinar ceniti svojo disciplino?)

Nasprotno so pa francoski podjetniki v svoji železni industriji zelo slabo odrezali. Producirali so namreč za 20% manj jekla in železa, kakor so imeli od svoje podjetniške organizacije dovoljeno in so dobili vsled tega od svoje organizacije 20 milijonov mark odškodnine.

Podjetniške organizacije so dobro strnjene, nemški podjetniki plačujejo v svoji štrajkfond od vsakega delavca, ki ga imajo zaposlenega, po pet mark mesečno; ta denar si potem razdele med seboj in dobi vsak podjetnik toliko doplačano, kolikor je utrpel škode na dobičku.

Po ostri interpelaciji v nemškem parlamentu od strani socialističnih poslancev je vlada odredila, da se imajo vršiti pogajanja v Essen-u med kovinarsko strok. organizacijo in pa med zvezo industrijalcev in sicer dne 8. decembra. (V Nemčiji obstoji namreč zakon, po katerem je industrijska zveza prisiljena, da se mora s strokovno organizacijo delavcev pogajati. Le ako se ti dve ne moreti sporazumeti, odloči minister dela mezde in delovni čas! No pri nas v Jugoslaviji še nismo — tako daleč.)

Zadnji moment so se tudi nemški premožni baroni uprli osemurnemu delovniku in se pridružili železnim knezom. To bo vsekakor gigantski boj med delavstvom in podjetniki. Tajnik zveze industrijalcev je izjavil, da se podjetniki nikakor ne morejo ukloniti zahtevam delavcev, ker bi imele družbe 150 milijonov mark več izdatkov.

Nemške jeklarne in plavži so v inozemstvu za december že odpovedali pošiljanje železne rude; zasigu-

rali so si tudi že, da podpirajo to gibanje vsi v srednji Evropi kartelirani plavži, to so Francija, Belgija, Luksemburška, Čehoslovaška, Avstrija in pa seveda tudi Jugoslavija. Tedaj Jesenice, Store, Guštanj bo podpiral nemške podjetnike. Delavci na Jesenicah, Guštanju, Storah, v Zenici itd. bodo morali robotati za nemške milijonarje. Tedaj tudi naši kovinarji bodo morali stradati pri njihovih nezadostnih plačah za nemške milijonarje, za nemške Junkarje!

Tako, slovenski kovinarji, v jesenskih plavžih. Poleti se je vršil v Pragi kongres delavcev, ki so v plavžih zaposleni v Čehoslovaški, Rumuniji, Avstriji, Bolgariji in Jugoslaviji. Na tem kongresu so dali avstrijski delegatje poročilo o stanju kovinarskih organizacij v srednji Evropi. Razpravljalo se je o taktiki, kako naj se delavci v plavžih organizirajo. Zasedoval sem vse to delo, žalibog, sem našel edino Jugoslavijo, edino med vsemi srednjeevropskimi državami, ki po temu velevažnemu kongresu ni storila svoje dolžnosti!

Nemški podjetniki jeklaren in plavžev so zbrali že 15 milijonov mark za ta boj; razentega, kakor že povedano, bodo vsa podjetja srednjeevropskih držav prispevala v ta podjetniški obrambni fond.

Slovenski kovinarji, za kaj se gre v Nemčiji?!

Nemškemu železnim baronom se gre predvsem, da strmoglavijo ratificiranje Washingtonske pogodbe in razveljavijo osemurni delavnik.

Sodrugim kovinarjem, to se tiče tudi nas, ne samo nemšk. kovinarjih! Nemški Junkerji bi se povzeli plač niti ne upirali, ampak njim gre za političen naskok vsega delavstva, ne samo kovinarjev. Zaradi tega so se za ta naskok pripravljali že več mesecev in sedaj ga hočejo uprizoriti.

Generalna stavka podjetnikov je v tem, da ustavijo vse plavže in jeklarne in s tem seveda tudi druga kovinarska podjetja ter vržejo na cesto nad pol milijona delavcev in napravijo v državi zmede. To je cilj nemških podjetnikov!

Okrajnemu glavarstvu v Arnbergu so podjetniki naznanili, da ustavijo 184 obratov; na to so se pričela pogajanja med kovinarsko zvezo in podjetniki v Hammu. Zastopnik kovinarske zveze je takoj izjavil, da podjetniki nimajo pravice se z delavci pogajati, da mora tu vlada vmes poseči, ker to, kar podjetniki uganjajo, je enostavno nalisto in državni udar. Na to je minister dela dr. Braun odredil, da se imajo 15. decembra vršiti z vladnim zastopnikom dr. Joettenom pogajanja med kovinarsko zvezo in podjetniki v Essenu.

Essen je industrijsko mesto težke industrije in ima poleg tega 35 rogovov za premog. Mesto in okolica zgladata kakor gozd samih industrijskih dimnikov. Svetovnoznana tvrdka Fried. Krupp je imela med vojno 120.000 delavcev zaposlenih. V Kruppovih odvarnah se je izdelovalo vse morilno orodje za Nemčijo in druge države, od navadne puške do najtežjih topov in oklopnikov. Kruppovo podjetje je eno največjih v Evropi.

Ko je nastal leta 1918 preobrat, je bilo naenkrat delo odpovedano vsem 120.000 delavcem.

Po sklepu Verzajlskega miru so Francozi dobili dovoljenje, da uničijo 10.000 strojev in en milijon kosov orodja, kar so tudi storili.

Izvolite brati:

Cenjene gospodinj, poizkusite, da je Kolinska res izvrsten pridelek za kavo, ki kot dobri domači izdelek zasluži, da se uporablja v vseh rodbinah. Ob koncu leta se našim spošтовanim odjemalcem za naklonjenost najtopleje zahvaljujemo in že imo vsem

srečno Novo leto!

Kolinska.

Kruppovo podjetje se je nato preuredilo in danes izdeluje lokomotive, poljedelske stroje, stroje za industrijo in sploh, kar si le misliti moremo o enem kovinskem podjetju, ter je danes zopet največje podjetje v Evropi in zaposluje še 60.000 kovinskih delavcev.

Pri pogajanjih med zvezo kovinarjev in podjetnikov v Essen-u ni prišlo do sporazuma. Dne 16. decembra je dr. Joetten kot zastopnik ministra vodil sejo 13 ur nepretrgoma. Ko je končno uvidel, da ničesar ne opravi, je potem sam razsodil in dal obema kontrahentoma 12 ur časa za premislek.

Dne 17. dec. pa so podjetniki izjavili, da se z razsodbo ne strinjajo in tako se je pričel sedaj oficijelni boj, ki ga pa tudi mi slovenski kovinarji moramo podpirati!

Zgodovina tega gibanja.

Nemčija je stopila 4. avgusta leta 1914 v svetovno vojno z parolami, katere je neški cesar Viljem dne 4. avgustu 1914 v nemškem državnem zboru izgovoril:

»Ne poznam nobene stranke, jaz poznam samo nemški narod.« S tem je mislil Viljem, ki je bil izvršilni organ nemškega velekapitalizma, da bo zavladal celo Evropo in nemški kapitalizem je živel v iluziji, da zavzame trg in se na ta način placira v celi Evropi. Nemški kaiser Viljem ni imel v svetovni vojni sreče in je propadel, bil je iz Nemčije izgnan in nastala je v Nemčiji po zahtevi ljudstva republika. Bolj srečni in bolj previdni so bili nemški kapitalisti. Med vojno so si z veriženjem, goljufijami in pa z svojimi železarskimi podjetji nagrabili težke milijone in nobeden jih ni preganjal, temveč po polomu vojne so postali še večji patrijotje!

Ko je Nemčija propadla in so Francozi Nemčiji naprtili ogromna plačila za vojno odškodnino, je nemška valuta padla tako nizko, da si za tisoč mark dobil komaj eno cigareto. Nemški podjetniki so pa med tem barantali le v zdravi švicarski valuti ali pa v dolarjih. Seveda delavec tega ni mogel. Med tem časom pa so nemški podjetniki vpili med delavstvo: »Rešite svojo domovino!« Navivno nemško delavstvo pa jim je to verjelo in prostovoljno je delavstvo delalo v vseh plavžih in jeklnah po dve uri dnevno več za — domovino in tako so imeli delovni čas 12 ur na dan; delali so mesto v treh, samo v dveh šitah. Kadar se bo država konsolidirala, takrat pa stopi osemurnik v veljavo, to pa, ker je Washingtonska konferenca sklenila za vse države osemurnik. Bil je tudi v Nemčiji čas določen, kedaj ima osemurnik stopiti v veljavo in sicer s 1. januarjem 1928.

Letos koncem junija je nemška vlada sklenila, da se ima najkasneje do 1. januarja 1928 vpeljati v vse težke industrije osemurno delo in s tem tudi obvestila vse podjetniške družbe, kakor tudi zvezo kovinarjev v Nemčiji, češ pet mesecev imajo podjetniki dovolj časa, da se pripravijo na to in svoje obrate v tem smislu reorganizirajo in vpeljejo tri šithe v obratih.

Nemški kapitalisti pa so se na to vladno odredbo poživljali in snovali so si pred vsem srednjeevropski kartel, ki ima določiti kvote, koliko sme vsaka država producirati; obenem so določili tudi medsebojne podpore v slučaju delavskega gibanja.

Tako hočejo nemški velekapitalisti pošteno in dobro misleče nemško delavstvo ogoljufati, mislijo si pa tudi, kadar bodo strokovne organizacije v Nemčiji zlomljene, drugod potem že same razpadejo.

DELAVSKI ŽEPNI KOLEDAR 1928 JE IZŠEL!

Komad Din 12.—

Vsekakor pa nemški kovinarji stojijo na straži z odprtimi očmi in napetimi ušesi.

Ruska mezdna politika.

Osrednji svet strokovnih organizacij je imel nedavno konferenco, na kateri se je posvetovalo o vprašanju mezd in udeležbi delavskih strokovnih organizacij na gospodarskem življenju. Konferenca je imela zlasti nalogo poročati osrednjemu svetu o pritožbah strokovno organiziranih delavcev in ugotoviti smernice za tarifne pogodbe.

Iz poročil kongresa je razvidno, da je obstajalo dne 1. januarja 1927 89.272 tarifnih pogodb za 7.872.000 delavcev ali za 89,7 odstotkov mezdnih delavcev. Razen tarifnih pogodb obstaja še posameznih delovnih pogodb 376.625 za 466.800 oseb. Dogovori za posameznike se nanašajo večinoma na kmetijske delavce.

Na zadnjem strokovnem kongresu se je priporočalo, da se mora delavce o tarifnih pogodbah sproti obveščati. To je imelo za posledico, da so bila zborovanja bolj obiskana. Način poročanja pa ni bil pravi. Poročalo se je večinoma o pravnih pravicah po pogodbah, dočim delavce najbolj zanimajo mezdne postavke. Nadaljni vzrok delavske nezadovoljnosti so dolga posvetoovanja o tarifnih pogodbah, ki trajajo večkrat po štiri mesece, predno pride do podpisa. Zlasti se očita gospodarskim organom države birokratično postopanje. Pomankljiva postrežljivost državnih gospodarskih organov napram zahtevam delavstva je v letu 1926-27 dovela do tega, da se je moralo v več nego 3000 primerih sporne točke pred podpisom tarifnih pogodb predložiti razsodišču v odločitev, pri čemer je bilo prizadetih 2 in pol milijona delavcev. To število pomeni 37 odstotkov več nego prejšnje leto.

Za mezdne pogodbe veljajo naslednja navodila gospodarskih organov: 1. Izvede naj se centralizirana sistematična ureditev mezd v najvažnejših pridobitnih panogah; 2. zvišanje storitvenih postavk; 3. zenačevanje mezdnih postavk; 4. zvišanje temeljne mezdne pri celotni mezd in znižanje deleža na akordnem zaslužku pri celotni mezdi.

Ta politika je imela uspeh, da je mesečna mezda v času od oktobra 1926 do maja 1927 dosegla postavko 59,1 červ. rublja, kar pomeni, da so se plače zvišale za dvanajst odstotkov nominalne vrednosti v primeri z istim obdobjem prejšnjega leta. To zvišanje se pa giblje v raznih pridobitnih panogah med 1,1 in 15,7 odstotki, razen tega so se mezdne v provinciji (12,9 odstotkov) bolj dvignile kakor v glavnih mestih (10,7 odstot.). Storitvene (akordne) postavke so se dvignile od 14 do 15 odstotkov. Izravnavna mezd se je dosegla skoraj povsod. Mezde neizkušenih delavcev so se dvignile za 20 do 30 odstotkov, kar odgovarja osemdestotnemu zvišanju mezd izkušenih delavcev. Izvedlo se je tudi zvišanje temeljne mezdne v primeri s celotnimi mezdami.

Doklade za akordne delavske mezde:

Industrije:	September	Marec
	1926	1927
Strojne tovarne	133,5	116,6
Promet	123,3	118,6
Steklarstvo	91,4	80,2
Industrija kavčuka	112,3	70,3
Industrija vžigalic	34,8	20,8

Vendar se pa razmerje povprečne mezd akordnih in časovnih (v gotovem) delavcev ni dosti izpremenilo, tako da se ni bati, da bi delavci ne imeli več interesa na akordnih mezdah.

Z ozirom na sklepe konferencie je omeniti, da se zlasti zahteva podaljšanje veljavnosti tarifnih pogodb. Sklenjeno je bilo, da se določi veljavnost tarifnih pogodb na eno leto, vstevši mezdne tarife. Pokodbe naj stopijo v veljavo vedno 1. januarja. Tri mesece pred uveljavljenjem pogodbe naj se prično pogajanja, in dne 1. decembra vsakega leta morajo biti pogodbe končno podpisane. Pri sezonskih obratih naj se pogodbe podpišejo pred pričetkom sezone, tako da se udeleženi delavcem njih določe lahko sporoče še pred prevzemom

dela. Razen tega naj se pospeši zenačenje mezd, da se doklade delavcem v gotovem popolnoma odpravijo, ne da bi se za akordne delavce mezd znižala za 40 do 50 odstotkov. Za leto 1927-28 predvidena povišanja mezd naj v primeri z lanskim letom ne znašajo več nego 5 odstotkov. V poštve prihajajo v prvi vrsti premogovniki, kovinska industrija in železnice.

(Oesterr. Metallarbeiter. IAB.)

Amerikanska aluminijeva produkcija in Sovjetska Rusija. Med »Aluminium Company America« in glavnim koncesijskim odborom Sovjetske Rusije je sklenjena pogodba. Amerikanska družba prične takoj graditi tovarne za produkcijo aluminija v Don-skem revirju.

Ustanovitev tvornice motorjev za letala v Jugoslaviji. Kakor poročajo iz Prage, bo češkoslovaška avtomobilska tvornica J. Walter in Co. s sodelovanjem jugoslovanskega veleindustrija Vlakovića ustanovila v Beogradu tvornico motorjev za letala v obliki trgovske družbe, tvrdka Walter in Co., ki je s svojimi izdelki dobro znana. Država se udeleži s 50% in družba enako s 50%.

Avstrija. Industrija surovega jekla kaže v zadnjih mesecih za 30% večjo bruto produkcijo kot v isti dobi lanskega leta. Če bo šla produkcija v tem obsegu naprej, bo pressegala v tem letu produkcijo let 1925 in 1926. Tudi industrija kvalitativnega jekla rapidno napreduje. Večja naročila imajo kotlarne; te so v Avstriji polno zaposlene in se iščejo kotlarji.

Politika in gospodarstvo. V eni poletnih šol angleške liberalne stranke je nacionalni ekonom J. M. Keynes predaval o javni kontrole gospodarstva in je pripomnil ob tej priliki, da se nahaja na Angleškem dosedaj za 70 milijard mark podjetij, ki se lahko javno kontrolirajo. Nadalje je rekel, da tako, kakor dosedaj, ne sme iti dalje, da bi se karteli in trusti, ne smeli javno kontrolirati, koliko čistega dobička imajo. Omenil je, da se mora vsa težka železna industrija, ki je v kartelih in trustih javno kontrolirati, koliko čistega dobička da imajo. Toraj angleški proletarijat lahko javno kontrolira podjetja v vrednosti 600 milijard dinarjev! Koliko podjetij pa lahko javno kontrolira naše delavstvo?

Savez Metalških Radnika Jugoslavije, podružnica Ljubljana vabi na kovačec Božič, ki ga prirede ljubljanski kovinarji v korist bolnim in brezposelnim kovinarjem v soboto, dne 7. januarja 1928, v prostih hotela »Tivoli«. Sodeluje pevsko društvo »Solidarnost« iz Kamnika. Spored: 1. Godba. 2. Nagovor kovača. 3. Razdelitev daril. 4. Petje. 5. Šaljiva pošta. 6. Ples. Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina Din 5. Vse članstvo opozarjamo, da so otroci v spremstvu starišev vstopnine prosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz revirjev, tovarn in delavnic.

Shod v šoštanju.

V nedeljo, dne 4. decembra dopoldne se je vršil delavski shod v Delavskem domu. Kot poročevalec je bil tajnik ORSJ s. Beker iz Zagreba.

Pravi: Kratek čas je od tega, ko smo se zedinili, odnosno je pravno pristopila Zveza usnarjev k ORSJ. Ta korak ste naredili iz prepričanja, da se bomo lažje in uspešneje borili združeni za naše cilje in dnevno vprašanje. Bili so časi, ko je bilo delavstvo v Jugoslaviji boljše organizirano kakor je danes; delavci čakajo bolj-ših časov in imajo vse polno nad in izgovorov, zakaj niso v organizaciji. Delavci se morajo otresti vseh predsodkov in vsakega upanja, da bo kdaj boljše, ako ne bodo sami pri tem sodelovali.

Ko so pričeli delodajalci zniževati plače in zaslužek radi naše slabosti, takoj so člani pričeli zapuščati organizacije. Kakor hitro bo postala boljša konjunktura, se bodo tudi organizacije izboljšale. Danes vztrajajo v organizaciji vsi oni sodrugi in delavci, ki

vedo, kaj hočejo in vedo tudi, da organizacija ne more, tudi pri najboljši volji, vsega storiti zlasti v sedanjem času.

Naš Savez je zadnjih par let mnogo pretrpel, vodil intervencije, štrajke, izdal na deset in deset tisoče brezposelne in druge podpore. Pri nas v Bornji so na primer taki slučaji, kot jih pri vas imate. Ima tovarna 500 zaposlenih delavcev, med njimi je 400 organiziranih; tem pošiljamo samo 50 izvodov »Radniškega Glasnika«, to pa vsled tega, ker jih samo toliko zna čitati, vsi drugi so analfabeti. Pri vas so razmere čisto druge, zna skoro sleherni čitati in pisati, lahko imate zaupnike, ker je že skoro vsak delavec več ali manj podučen o našem delu itd., medtem ko pri nas imamo silne težkoče zlasti glede zaupnikov in drugih nepravil v tovarnah.

Moje mnenje je, da gredo razmere na boljše, ter da smo prebrodili najhujše težkoče! Upajmo, da v prihodnjem letu bomo duh v organizaciji dvignili, ter organizacije pomnožili. Delavstvo more končno priti do prepričanja, da so mu strokovne organizacije življensko potrebne.

Sodr. Zajc povdarja: Naš poklic je, da delamo v tovarni, v prostem času pa hočemo biti svobodni in čuvati naše delavske pravice.

Ko bomo imeli kakšne zahteve, bomo sklicali sestanke in tam se bomo pogovorili o vsem, sicer pa proč z zahrbtnosti in obrekovalci.

Po govoru s. Makuca se je izvolila še deputacija iz treh oseb, katera naj gre k ravnatelju tovarne intervenirati — zakaj sta bili odpušteni iz službe ss. Obočki in Hofer.

Shod se zaključil z željo, da se morejo večkrat vršiti takšni podučni shodi v bodoče, da ne bo med delavstvom toliko mrtvila, kakor je to bilo do sedaj.

Objave.

Društvo ljubljanskih mizarjev in drugih sorodnih strok vabi k 24. Silvestrovski veselici, ki se vrši v soboto, dne 31. decembra 1927 v hotelu Tivoli, Švicariji. Godba »Zarje« Ljubljana. Spored bo jako zanimiv, med drugimi krasen srečolov, čaljiiva pošta, alegorija itd. Po končanem sporedu prosti ples. Začetek točno ob 19. (7.) uri zvečer. Vstopnina za osebo 8 Din. Otroci do 14. leta v spremstvu starišev prosti. Ker je čisti dobiček namenjen skladu za onemogle člane ter vdovam in sirotam, vabi k obilni udeležbi — veselični odbor. — Kdor se hoče na koncu starega in ob pričetku novega leta prav prijetno zabavati, naj se potruži v Švicarijo. Dobitki so sami krasni mizarški izdelki.

Nove knjige.

»Žena z zaprtimi očmi«, Spisal Pierre l'Ermite, poslovenil dr. Lovro Sušnik. Založila Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani. Knjiga tiskana v oktavnih obliki, obsega 173 strani. Roman »Žena z zaprtimi očmi« je interesanten že zbog svoje-

ga očeta abbe-ja Edm. Loutil-a (njegov psevdonim je Pierre l'Ermite), kojega znane povesti izidejo v do 200.000 izvodih tako n. pr. »Velika prijateljica« (La Grande Amie), katero delo je bilo odlikovano z nagrado Francoske akademije. Roman »Žena z zaprtimi očmi« je istotako odlično delo imenovanega pisatelja. Roman je vzet iz vsakdanjega delavskega življenja po vlemestih. Je živa slika bridkih preizkušenj, ki čakajo težkega dela nevajeno plemiško mladenko, ki je morala vsled padca valute po vojni razprodati očetovo posestvo in poplačati med vojno nastale dolgove in zapustiti svojo rojstno plemenitaško hišo ter se podati brez gmotnih sredstev v vlemesto Pariz iskat vsakdanji kruh. Niz zanimivih in napetih dogodkov ne dopusti čitatelju odložiti te lepe knjige, ki je obenem lep slovenski prevod. Knjiga je broširana in se dobi v Jugoslovanski strokovni zvezi v Ljubljani, Stari trg 2/1, pri ekspozituri Jugoslovanske strokovne zveze v Celju in Mariboru za ceno Din 20. Knjiga se lahko naroča tudi pri poljubni knjigarni tako v Ljubljani, kakor po drugih mestih. Dobe se na zahtevo tudi vezane knjige. Vezava se plača posebej. Knjiga je lepo božično darilo za naš književni trg.

Sibirski punt. Izšel je Pavla Dorohova roman »Sibirski punt«, ki popisuje velike dogodke iz ruske revolucije, katere desetletnico je ruski narod ravnokar obhajal. Delo je eno izmed najboljših iz revolucionarne ruske literature, skrajno napeto in zanimivo. Roman je prevedel Ivan Vuk. Predgovor je napisal mladi književnik Bratko Kreft. Že danes opozarjamo sodruga, da knjigo naroče. Primerna je zelo za Novoletno darilo. Obsega 188 strani ter ima lepo naslovno sliko. Stane samo 15 Din. Naroča se pri upravi »Proletarske knjižnice« Ljubljana, Karla Marksa trg št. 2. Delavci in kmetje, podpi-rajte svojo literaturo.

Zahvala. Podpisani se tem potom najpristrčneje zahvaljujem vsem sodrugom steklarjem, ki so mi v času mojega daljšega bolovanja priskočili na pomoč v znesku 198 Din. — Ivan Ranzinger, steklar v Hrastniku.

Zahvala. Podpisana Marija in Peter Klanšek s Pristave pri Trziču se tem potom zahvaljujeva vsem sodrugom in sodružicam na žagi za nabrani znesek Din 320 v času najine bolezn. Enako hvala strokovni organizaciji lesnih delavcev! — Marija in Peter Klanšek.

Zakaj sem strokovno organiziran?

Ker imam več spoštovanja do značajnega delavca v raztrgani obleki, kakor do izobraženega bedaka, ki razpolaga z bančnimi računi! Ker se strokovno organizirani delavec zaveda, da bo z vloženimi članskimi prispevki storjenega nekaj v njegovem interesu!

Sodrugi!

Zahtevajte po vseh
brlnicah, kavarnah,
gostilnah »Delavca«!
»Delavec« naj ne
manjka v nobenem
javnem lokalni! ----

Podružnica »SVOBODE« v Lescah na Gorenjskem
proda dobro ohranjen društveni harmonij,

ker ima namen pomnožiti društveni tamburaški zbor in nabaviti nove knjige za društveno knjižnico. Cena po dogovoru. — Več se poizve v društvenem lokalni pti Katrineku v Lescah.

L. MIKUŠ

LJUBLJANA,
MESTNI TRG ŠTEV. 13.
DEŽNIKI.

Na malo! Na veliko!
Ustanovljeno 1839.

Srečno in veselo
Novo leto 1928

želi vsem svojim odjemalcem
Lekarna

Dr. G. Piccoli, Ljubljana

Priporočamo testenine

ki so najboljše.

Veselo in srečno
Novo leto 1928

želim spoštovanim
mojim odjemalcem

Adalbert Kassič
Ljubljana

Ustanovljeno 1852.

TEOD. KORN

Ljubljana,
Poljanska cesta št. 8.

Krovstvo, kleparstvo, inštalacija
vodovodov in kurjav. Pločevinasta embalaža in litografija.

STUCHLY MAŠKE

modni salon

Prodaja vso zalogo klobukov

20% ceneje.

HOTEL „SLON“

Kavarna * Kopališče * Restavracija
Ljubljana.

Vsem našim cenjenim odjemalcem želi
srečno in veselo Novo leto 1928

A. & E. Skaberne, Ljubljana